БЮРО АНАЛІЗУ ПОЛІТИКИ

Аналіз бюджетів розвитку 7 міст Сумської області

“Здійснено в рамках проекту за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні. Погляди авторів не обов'язково збігаються з офіційною позицією уряду США. / Supported by the Democracy Grants Program of the U.S. Embassy in Ukraine. The views of the authors do not necessarily reflect the official position of the U.S. Government.”

Зміст

Вступ 2
Бюджет розвитку Сум: історія невикористаних можливостей 3
Зауваження до бюджету розвитку Конотопа 9
Бюджет розвитку м. Шостки: реалізовані проекти та перспективи. 17
Як покращити бюджет розвитку Глухова? 23
Як покращити бюджет розвитку Ромнів? 28
Бюджет розвитку Охтирки: робота над помилками 33
Бюджет розвитку м. Лебедин: реалії та перспективи (2016-2017). 41
Висновок 47

Вступ

На початку процесу фінансової децентралізації 2015 р. у результаті передачі окремих доходів з державного бюджету, запровадження нового виду податку (акцизний податок з кінцевих продажів), розширення бази оподаткування податком на нерухомість, запровадження нових субвенцій на здійснення видатків на делеговані державні повноваження в галузях освіти та охорони здоров'я (освітня та медична субвенції) місцеві бюджети отримали значний фінансовий ресурс. Це дало змогу місцевому самоврядуванню вперше з початку дії Бюджетного кодексу України розпочати розв'язання нагальних проблем щодо утримання та розвитку місцевої інфраструктури. Місцеві ради отримали кошти, які мають бути інвестовані в розвиток інфраструктури, соціальних об'єктів, освіту, медицину, якість життя людей у регіонах.

Однак, бюджетна децентралізація поставила місцеві громади перед новими викликами. Коли раніше їх бюджети розвитку були суто символічними, то тепер локальні еліти проходять випробування грошима. І мова не лише про корупційні ризики. Мова про стратегічне мислення, про ефективність управлінських рішень, про вміння вирішувати першочергові проблеми.

В рамках проекту «Відкриті бюджети 5 громад Сумської області» ми підготували громадських експертів, які детально вивчили бюджети розвитку Сум, Глухова, Ромнів, Лебедина, Охтирки, Шостки, Конотопу та готували пропозиції для врахування їх при прийнятті проекту бюджету та змін до нього.

До бюджету розвитку мають включатися видатки на фінансування інвестиційної та інноваційної діяльності, пов'язаної з капітальними вкладеннями та соціально-економічний розвиток, та інші видатки на розширене відтворення.

Очевидно, що кожне місто має свою специфіку і свій розмах. Якщо в Глухові чи Лебедині бюджет розвитку складає близько 10 млн. грн., то в Сумах лише сума невикористаних коштів складає 129 мільйонів. Тому пропозиції враховують місцеву специфіку. Але їх знаменник спільний: кошти бюджету розвитку – це ресурс для подальшого зростання можливостей громади.

Бюджет розвитку Сум: історія невикористаних можливостей

Модератор групи – Віктор Бобиренко (громадський діяч, експерт бюджетної політики, тренер, публіцист)

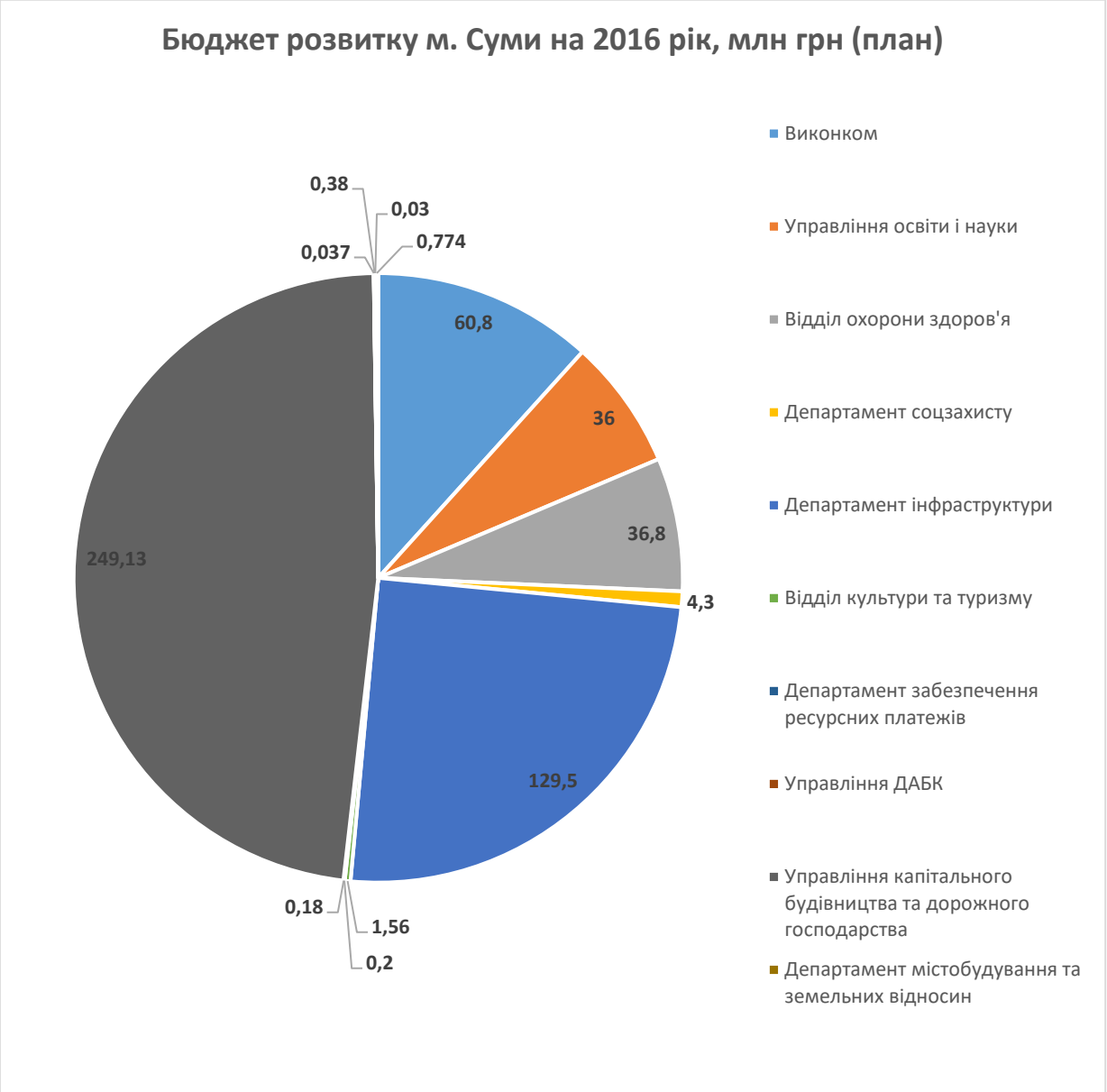
експерти:
Анастасія Зоря
Марина Носаченко

Бюджетна децентралізація, що крокує країною, відкрила широкі можливості перед містами, але водночас поклала і велику відповідальність на тих, хто приймає управлінські рішення. Питання, насправді, полягає лише в тому, як різні міста користуються новими можливостями і яка ефективність використання бюджетів, що істотно виросли після внесення змін до бюджетного кодексу.

Як втратити 13,8 мільйонів гривень на рівному місці

Минулого року бюджет розвитку міста Суми склав рекордні 519,7 мільйонів гривень. Саме тому у місцевих мешканців склалося хибне враження, що влада нарешті стала працювати – бо всі бачать сумнозвісну плитку у «євродворах», масштабний ремонт дворів і встановлення дитячих майданчиків. Чому ж це враження хибне? Бо ті, кому ми платимо зарплату зі своїх податків, чомусь не здатні використати ті ж таки податки не тільки ефективно, а й хоча б повністю! Згідно офіційного звіту про виконання бюджету міста Суми на 2016 рік, з 519,7 млн грн бюджету розвитку використано було лише 390,3 млн, або 75%. 129,3 млн залишилися невикористаними. Ні, так не вражає. Повторю так: СТО ДВАДЦЯТЬ ДЕВ'ЯТЬ МІЛЬЙОНІВ. Це близько сотні «євродворів», або близько 25 новісіньких тролейбусів, або більше двох тисяч дитячих майданчиків! Звичайно, ці гроші не пропали, вони перейшли у так званий нерозподілений залишок. Але навіть простій людині зрозуміле поняття інфляції – у 2017 році за ті самі гроші можна купити менше, ніж можна було у 2016 році. Якщо говорити мовою цифр і використати офіційний індекс інфляції за 2016 рік, вийде що неефективність міської влади коштувала сумчанам близько 13,8 млн гривень тільки інфляційних втрат!

У розрізі розпорядників бюджет розвитку 2016 року має наступний вигляд:



Героїв треба знати в обличчя

Які ж розпорядники бюджетних коштів стали причиною таких інфляційних втрат бюджету? Відповідь на це дає діаграма нижче. Найгірше використали гроші бюджету розвитку три розпорядники – виконавчий комітет, департамент інфраструктури та управління капітального будівництва. Інші розпорядники використали свої бюджетні призначення майже «до копієчки».



Вважаємо, що міський голова Сум мусить притягнути до дисциплінарної відповідальності керівників цих трьох підрозділів та зробити кадрові висновки. В іншому випадку слід вважати, що він взяв відповідальність за втрату 13,8 млн гривень платників податків на себе.

Давайте проаналізуємо видатки кожного з трьох згаданих вище розпорядників і спробуємо зрозуміти, чому саме мільйони гривень не були витрачені в 2016 році і попали у нерозподілений залишок бюджету.

Виконавчий комітет

Якщо подивитися на видатки виконавчого комітету Сумської міської ради більш уважно, стає зрозумілим, що левова частка грошей, які не були використані, пов'язана всього з одним рядком в бюджеті – поповненні статутного капіталу КП «Електроавтотранс».

3	4	8	9
03 Виконавчий комітет Сумської міської ради		**60 775 275,00**	**24 152 192,29**
Органи місцевого самоврядування	Капітальні видатки	6 002 548,00	5 912 872,67
Інші видатки	Капітальні видатки	9 645,00	9 585,00
Інші культурно-освітні заклади та заходи	Капітальні видатки	317 552,00	308 312,72
Утримання та навчально-тренувальна робота дитячо-юнацьких спортивних шкіл	Капітальні видатки	398 500,00	243 221,94
Центри «Спорт для всіх» та заходи з фізичної культури	Капітальні видатки	500 000,00	495 529,54
Утримання та навчально-тренувальна робота дитячо-юнацьких спортивних шкіл (які підпорядковані громадським організаціям фізкультурно-спортивної спрямованості)	Капітальні видатки	23 000,00	23 000,00
Інші заходи у сфері електротранспорту	Капітальні видатки	650 000,00	563 317,62
Внески органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування у статутні капітали суб'єктів підприємницької діяльності	Капітальні видатки	52 113 000,00	15 835 377,20
	КП Сумської міської ради «Електроавтотранс»	51 400 000,00	15 136 875,20
	КП "Інфосервіс" Сумської міської ради	713 000,00	698 502,00
Інші видатки	Капітальні видатки	22 200,00	22 146,00
Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів	Капітальні видатки	738 830,00	738 829,60

Мова йде про гроші на придбання тролейбусів та автобусів для розширення парку КП «Електроавтотранс» та збільшення випуску машин на лінію, адже зараз сумчан щодня возить значно менше тролейбусів, ніж це передбачено діючою транспортною схемою міста Суми. Якщо знову перейти на мову цифр, згідно рішення виконкому №689 від 20 грудня 2016 року, по місту Суми має курсувати 106 одиниць комунальних тролейбусів. Зараз їх на лінії не більше 50, в середньому близько 40.

Що фактично сталося? Сумська міська рада виділила 51,4 млн грн на закупівлю транспорту, є відповідна міська програма. В цінах 2016 року цих грошей вистачило би на приблизно 11-12 «рогатих». Проте, КП «Електроавтотранс» змогло витратити лише 15,1 млн з виділених 51,4 – тобто менше 30%! Неефективність це чи саботаж розвитку комунального транспорту на користь приватному (бо деякі пліткарі пов'язують міського голову Сум з маршруточним бізнесом)– залишаємо це вирішувати читачеві.

Департамент інфраструктури міста

Уважний погляд на видатки цього розпорядника дає розуміння того, де найгірше співвідношення виділених з бюджету грошей і їх фактичного використання. Це статті «капітальний ремонт житлового фонду місцевих органів влади» (використано 44,1 млн з 63,7) «благоустрій міст» (використано 10,8 млн з 21,8). Загалом департамент інфраструктури спромігся витратити 89,7 млн грн з передбачених у бюджеті 129,5. Різниця – а це близько 40 млн грн – повернулася у нерозподілений залишок. Для розуміння, що це за шалені гроші, просто скажу – приблизно таким був ВЕСЬ бюджет розвитку 2013 року (останнього перед бюджетною децентралізацією). А зараз це тільки невикористані кошти, і тільки у одного недолугого розпорядника.

Управління капітального будівництва та дорожнього господарства

Про видатки управління капітального будівництва можна писати книгу. Так, не статтю – цілу книгу. Або серію книг. В них буде все: і ігри з ProZorro, і техніка для Шляхрембуду, і дороги, і нафіг не потрібна молоді «Романтика» і казковий за видатками каналізаційний колектор, і документи, що їх в потрібний момент вилучає прокуратура. Кожна з цих історій варта окремого розслідування. І це, повірте, далеко не вичерпний перелік. Скажемо просто: хочете знайти щось цікаве в бюджеті розвитку – дивіться на видатки управління капітального будівництва, детективні історії завжди вас чекають. Ми можемо навіть підказати, де «копати».

Переможеньки

Від попереднього тексту у читача могло скластися хибне враження, що в Сумах кругом одна #зрада. Але ж повинні бути і #перемоги, скажете ви? І будете праві. Бо іноді експертному середовищу, громаді, адекватній частині депутатів таки вдається достукатися до міської влади і пролобіювати рішення на користь громади. Про які ж рішення мова?

Скейт-парк

Боротьба активної молоді за спорудження у місті скейт-парку – це справжня епопея. В ній було все – обіцянки, акції екстремальної молоді, обговорення, потуплені очі чиновників. Не було тільки самого скейт-парку. Його, щоправда, немає і зараз. Зате в бюджеті є такий ось рядок:

	1. Будівництво				500 000,00
	Будівництво скейт-парку у парку ім. І.М. Кожедуба				500 000,00

Від цього рядочку в бюджеті до перерізання червоної стрічки на новісінькому скейт-парку ще чималий шлях, бо я вірю у вміння чиновника (особливо такого, який вже довго працює) знайти тисячу способів, як пояснити неможливість зробити роботу. Але – скажімо відверто – наявність грошей на цю справу в бюджеті вже трохи гріє. Але не розслабляйтеся, екстремали, ще рано!

Дитячий садок у 12 мікрорайоні

Ситуація та сама, що і в двох попередніх прикладах – багато років у 12 мікрорайоні є гостра нестача місць у дитячому садочку. Бо за генпланом міста там має бути два садочки і одна школа, натомість є лише один садочок. А мікрорайон активно будується, в нові будинки заселяються молоді люди, у них народжуються дітки. І їм потрібні місця в дитячих садочках. Без блату, без хабарів, без «рішалова». До перемоги ще далеко, зате в бюджеті розвитку 2017 року закладені 500 тис грн на будівництво дитячого садочку у цьому мікрорайоні. Звичайно, для такої споруди це гроші смішні і недостатні. Зате їх цілком вистачить на проектно-кошторисну документацію. І це вже крок вперед. Чималий такий крок.

Бюджет участі

Дуже позитивним слід назвати впровадження у місті Суми бюджету участі, або як його назвали у документах міської ради – партиципаторного бюджету (ну, це ж логічно – назвати латинським терміном те, що за задумом має бути ближче людям). Минулого року активна частина громади писала проекти і змагалася з іншими авторами на відкритому конкурсі, де кожен міг

проголосувати за один загальноміський проект (до 1 млн грн) і за один локальний (до 500 тис грн). Загалом розподілялося 5 млн грн. Ті проекти, що виграли минулого року, стали в цьому році частиною бюджету. Тепер авторам залишилось дочекатися реалізації своїх ідей за свої ж таки податки. І обов'язково готувати нові проекти!

Комунальний транспорт

У нашому місті традиційно є проблема з транспортом, бо тролейбусів і комунальних автобусів замало для перевезення всіх пасажирів, а комфорт в маршрутках – ну, самі розумієте. Тому виділення в бюджеті розвитку 2017 року 29,1 млн грн на закупівлю нового комунального транспорту треба вважати позитивним. Але успіхом це буде лише тоді, коли цифри бюджету магічним чином перетворяться на тролейбуси/автобуси і нова техніка вийде на вулиці міст. Досвід минулого року яскраво свідчить, що виділення грошей не означає успішну закупівлю. Бо «до булави треба ще й голови».

Замість післямови

Приклад міста Суми доводить, що експертне середовище може не тільки бути «щукою, яка існує, щоб карась не дрімав». Люди, що водночас є експертами у бюджеті і НЕ є працівниками міської ради, можуть не тільки критикувати владу за некомпетентність чи низьку ефективність. Таке середовище може і підказувати міській владі управлінські рішення, що будуть більш ефективними у нинішніх умовах. Бо треба нарешті усвідомити, що люди в кабінетах змінюються, а аналітики залишаються. І можна використати експертний потенціал громадських організацій на користь міста, замість того, щоб витрачати сили (і рейтинг, ага) у порожніх спробах набити кишені, коли світ навколо невідворотно змінився.

Зауваження до бюджету розвитку Конотопа

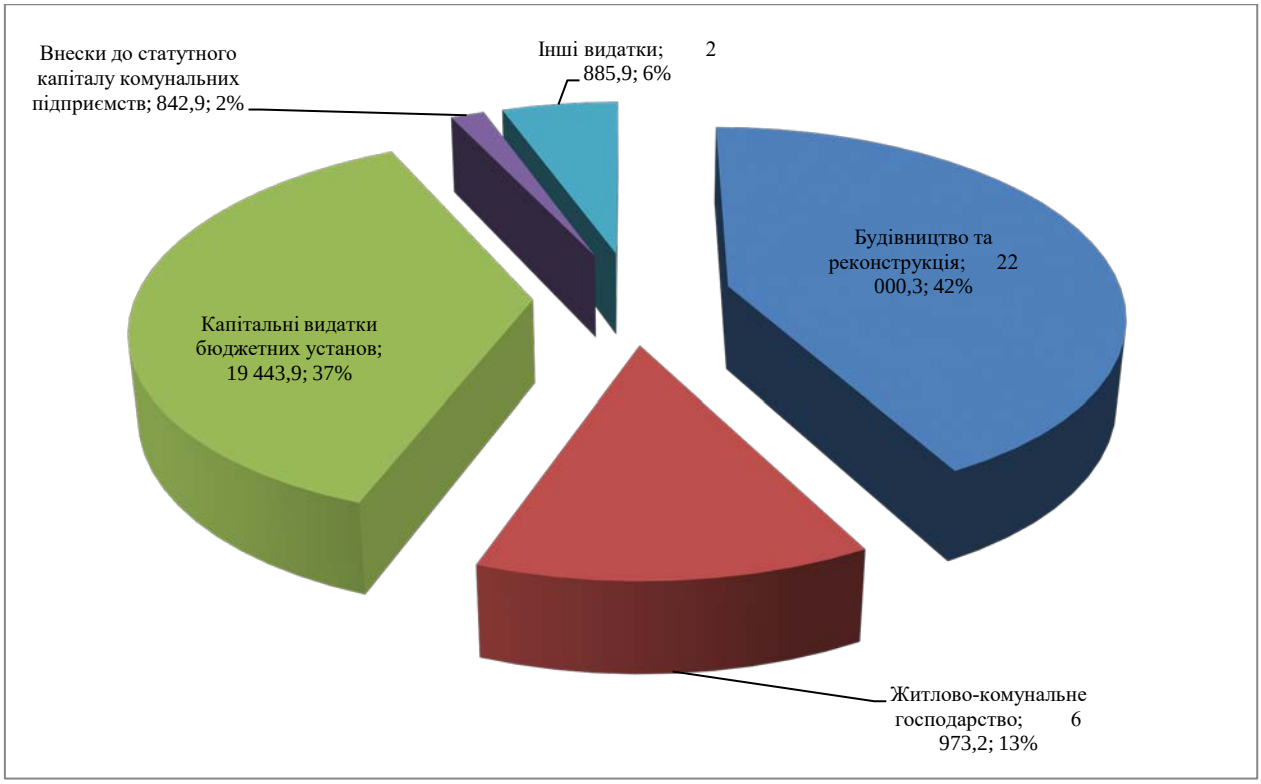
Модератор групи – Андрій Крамченков (громадський діяч, науковець, кандидат фізико-математичних наук)

експерти:

Євген Мазуренко
Мирослав Ольшанський

Серед інших розділів бюджету, бюджет розвитку є найцікавішим для громади, оскільки саме в ньому міститься інформація про видатки, що їх безпосередньо розподіляє міська влада. Саме тут можна знайти інформацію про капітальні видатки на ремонт доріг чи тротуарів, шкіл чи дитячих садочків. Саме з бюджету розвитку міська влада купує комунальний транспорт або поповнює статутні фонди власних комунальних підприємств.

Згідно звіту про виконання міського бюджету за 2016 рік, видатки бюджету розвитку торік збільшилися у 2,2 рази порівняно із 2015 роком і склали 52,1 млн грн.



План по видаткам бюджету розвитку на 2016 рік з урахуванням змін складає 61781,2 тис.грн. Профінансовано видатків бюджету розвитку в сумі 52146,2 тис.грн, що складає 84,4% від плану. Залишок коштів бюджету розвитку, який склався на 01.01.2016 в розмірі 1141,3 тис.грн. протягом 2016 року був уточнений в сумі 1125,0 тис.грн. та спрямований на КФК 150101 «Капітальні вкладення» в сумі 1025,0 тис.грн., на КФК 100202 «Водопровідно-каналізаційних мереж» в сумі 100,0 тис.грн.

У розрізі головних розпорядників бюджет розвитку Конотопа за 2016 рік має наступний вигляд



Як видно з діаграми, левова частка бюджету розвитку була витрачена трьома розпорядниками – виконавчим комітетом, управлінням ЖКГ та відділом освіти. Така висока частка виконкому пояснюється тим, що у Конотопі відсутній профільний відділ охорони здоров'я, тож видатки на лікарні здійснюються через виконком.

Серед видатків бюджету розвитку найбільше дивує покупка управлінням комунального майна міста недобудованого будинку по вул. Деповська за 3,2 млн грн. Ця угода може бути і цілком вигідною для міста, але подібний рядок в бюджеті точно викликає бажання дослідити це явище більше детально. Адже муніципалітет, як і держава, нечасто буває ефективним власником, тож

з точки зору ринкової логіки логічніше продавати комунальне майно з відкритих торгів, а не придбавати його. Але, в будь-якому випадку, категоричні висновки без більш детального вивчення робити зарано.

Якщо звернути свою увагу на видатки виконавчого комітету, то з 9,2 млн грн видатків на цього розпорядника коштів 7,2 пішло на утримання лікарні і лише 1,7 на утримання виконавчих органів Конотопської міської ради. Насправді, в умовах, коли в місті є лише одна центральна районна лікарня, створювати для управління нею аж ціле окреме управління охорони здоров'я дійсно не є логічним. Функції «транзитного сервера» для медичної субвенції цілком може забезпечити і виконавчий комітет, до того ж менше видатків піде на утримання непотрібної управлінської структури.

Звертають на себе увагу і видатки на відділ освіти. Їх структура має наступний вигляд:



Головне зауваження до видатків цього розпорядника полягає в тому, що капітальні вкладення складають у ньому менше половини, а решта є, фактично, видатками «проїдання», а не розвитку. Оскільки зараз освітня субвенція вже не включає в себе комунальні платежі закладів освіти, органи місцевого самоврядування зацікавленні у реалізації заходів енергоефективності у своїх комунальних закладах освіти. Зменшення споживання енергоресурсів у таких закладах цілком можливе і є вигідним інвестиційним проектом для міста, про що свідчать численні приклади інших міст. До того ж до енергомодернізації будівель можна долучати не тільки фінансування з міського бюджету, а і використовувати для цього як державні

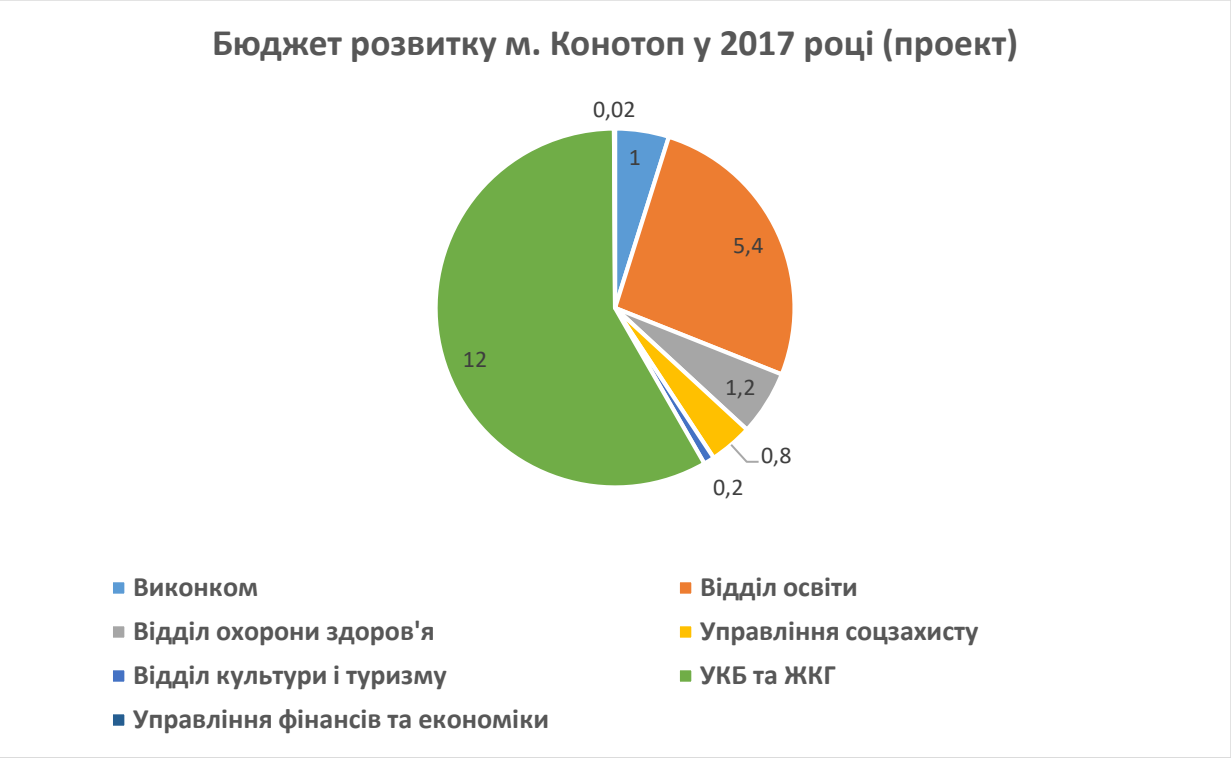
програми, так і грантові ресурси європейських установ і кредити міжнародних інвестиційних банків. Головна порада міській владі Конотопа у цій галузі – не «проспати» момент і встигнути долучитися до таких програм, адже за дешевими (а іноді і безкоштовними) європейськими грошима на енергомодернізацію скоро стоятиме черга з великих і малих міст.

Близько половини бюджету розвитку м. Конотопа минулого року було витрачено через управління ЖКГ, що є цілком логічним, адже бюджет розвитку і має бути спрямований у першу чергу на модернізацію міської інфраструктури. Інша справа – напрямки цих видатків. Близько 10 мільйонів з 26 пішло торік на ремонт конотопських доріг. До цих витрат два зауваження: бажано робити більше капітальних ремонтів доріг і менше ямкового ремонту, оскільки капітально відремонтована дорога потребує набагато менше бюджетної уваги в наступні року, тому є більш раціональним вкладенням з економічної точки зору. Друге зауваження полягає в тому, що ремонт доріг не має бути хаотичним латанням дірок, а мусить підкорятися певному стратегічному плану. Перш за все робляться магістральні дороги, якими їздить громадський транспорт, бо це найбільш важливо для містян. Другою чергою слід робити «кільця» навколо центральних доріг, адже це допомагає розвантажити центр від приватного транспорту – водії приватних автомобілів обирають паралельну дорогу і не конкурують за неї з громадським транспортом. До того ж це зменшує навантаження на центральні дороги, а значить, збільшує термін їх експлуатації. І лише третьою чергою мають робитися малозначимі провулки і внтурішньобудинкові проїзди. Як би це не дратувало жителів будинків, ремонт доріг – це інвестиції міста в інфраструктуру, а інвестиції – штука раціональна, а не емоційна.

Близько 5,7 млн грн бюджету розвитку було витрачено на капітальний ремонт житлового фонду, плюс ще близько 200 тис грн – на капітальний ремонт будинків під управлінням ОСББ. В цих видатках теж видна певна хаотичність і не видно цілеспрямованої політики. А цілеспрямована політика у цій галузі має переслідувати дві стратегічні цілі – передати якнайбільше будинків під управління новосформованих ОСББ та енергомодернізувати будинки за моделлю співфінансування (частину грошей збирають жителі, частину міська влада виділяє з бюджету). Тому капремонт слід робити виключно в тих будинках, які створюють ОСББ і переходять під його управління. А сам капремонт має переслідувати в першу чергу цілі зменшення споживання будинками енергоресурсів, а особливо тепла. Технології давно відомі, гроші на це зараз є не тільки бюджетні, а й грантові і кредитні. Якщо міська влада Конотопа є патріотичною, цей патріотизм слід проявляти не лише у назвах

вулиць і носінні вишиванок на сесії, а й у зменшенні енергетичної залежності міста від енергоносіїв, які ми все ще купуємо в країни-агресора (хай і через реверсну схему).

Що стосується бюджету розвитку 2017 року, то у проекті бюджету в нього закладено лише 20,7 млн грн (це втричі менше від фактичного бюджету розвитку минулого року). Хоч в Україні план від факту часто відрізняється але ж не в три рази! Так що на таку відмінність у цифрах слід би було глянути більш уважно. Розподіл видатків бюджету розвитку Конотопа на 2017 рік у розрізі розпорядників матиме наступний вигляд:



Як бачите, майже 90% бюджету розвитку витратять цьогоріч управління капітального будівництва та житлово-комунального господарства, а також відділ освіти. Структура видатків управління освіти змінилася і планується такою:



Міська влада в проекті бюджету-2017 дослухалася до порад експертів і трохи збільшила долю капітальних вкладень в освіту, але цьогоріч вони в бюджеті розвитку називаються заходами інвестиційного розвитку території. Звучить трохи пафосно, а що ж ховається під такою гучною назвою? Дивимося в бюджеті:

Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку території					2 600 000
	Будівництво туалету				*200 000*
	Реставрація пам'ятки архітектури місцевого значення Чоловічої гімназії (охор. №65-СМ) з пристосування під корпус гімназії				*2 000 000*
	Реставрація пам'ятки архітектури місцевого значення - будинок священника Георгіївської церкви, що належить МАН				*400 000*

Виявляється, під гучною назвою сховалася реконструкція двох пам’яток архітектури (Чоловічої гімназії та будинку священника Георгіївської школи) та…спорудження туалету. Без коментарів, як кажуть.

Що ж до видатків через управління капітального будівництва та житлово-комунального господарства, вони заплановані такими:



Ані списку доріг, що їх планує відремонтувати муніципальна влада Конотопу в цьому році, ані переліку будинків, що матимуть щастя бути відремонтованими за рахунок міського бюджету, в міському кошторисі не міститься. Очевидно, що такий перелік міститься в окремих документах – титульних списках ремонту, проте знайти їх на сайті нам не вдалося. Так що визначити, чи дослухалися міські чиновники до порад експертів у проекті бюджету-2017, нам «світить» дізнатися лише після того, як ми напишемо запити про публічну інформацію і отримаємо на них відповіді. Зате заходи з інвестиційного розвитку території у цього розпорядника бюджетних коштів розшифровані. Під цією таємничою формулою містяться такі видатки:

Реалізація заходів щодо інвест ицій ного розвит ку т ерит орії		*2 471 000*
	Реконструкція міської водогінної мережі водогону по вул. Гафановича м. Охтирка	1 057 000
	Реконструкція території пл. Соборної біля райвідділу ЗАГС	224 000
	Реконструкція парку по вул. Паркова	200 000

В цілому проект бюджету розвитку на 2017 рік виглядає більш раціонально розподіленим, аніж минулорічний. В ньому все ще залишається декілька місць, що потребують більш детального вивчення, проте це стане предметом додаткових досліджень.

Зауважимо, що більш якісного використання обмеженого ресурсу (яким, безумовно, є бюджет) можна досягти лише формулюванням стратегії розвитку

міста і відповідних пріоритетів, на які мусить витрачатися бюджет. Коли немає зрозумілих містянам стратегічних цілей, коли не сформульовані пріоритети розвитку і пріоритети бюджетної політики, бюджет буде використовуватися хаотично і стане скоріше латанням дірок, аніж інвестиціями у розвиток міста.

Бюджет розвитку м. Шостки: реалізовані проекти та перспективи.

Модератор групи – Володимир Чепік (громадський діяч, голова Сумського осередку ГО «Всеукраїнський союз ветеранів АТО»)
експерти:
Василь Береговий
Михайло Хомінич

Соціально - економічний розвиток населених пунктів залежить від ефективного та раціонального використання коштів бюджету розвитку місцевих бюджетів. Видатки бюджету розвитку, як правило, носять капітальний характер та направлені на формування місцевої інфраструктури.

Кошти цього бюджету зазвичай спрямовуються на будівництво, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів житлово-комунального господарства та соціально сфери.

Розглянемо основні показники бюджету розвитку м. Шостка у 2016 році. На початку року у ньому закладено власні та закріплені доходи на рівні 1,838 млн. грн. На кінець року за рахунок субвенцій з державного та обласного бюджету витрати бюджету розвитку міста Шостка склали 48,8 млн. грн. Цільова субвенція з державного бюджету до бюджету розвитку міста за 2016 рік дорівнювала майже 23, 3 млн. грн.

Аналізуючи витратну частину бюджету розвитку 2016 року розглянемо структуру витрат міста за головними розпорядниками коштів:

1) виконавчий комітет – 34,8 млн.грн.;

2) управління освіти – 5,8 млн.грн.;

3) управління ЖКГ – 5,6 млн.грн.;

4) фінансове управління – 1, 47 млн.грн.;

5) відділ культури і туризму – 0,98 млн.грн.;

6) управління праці та соцзахисту населення – 0,12 млн.грн.



Необхідно зауважити, що значну частину видатків розвитку у 2016 році було покрито за рахунок коштів цільової субвенції з державного бюджету. Співфінансування робіт при реалізації проектів на об'єктах бюджету розвитку за рахунок коштів міського бюджету зазвичай складало 3 %.

Позитивною у бюджету розвитку є тенденція включення об'єктів середньострокової перспективи, які будуть профінансовані не лише у 2016, а і у наступні роки. Даний факт дозволяє розглянути загальне бачення міської влади на розвиток інфраструктури міста в цілому.

Цікавим є факт, зміни розпорядника бюджетних коштів на виконання капітального ремонту доріг міста з управлінні ЖКГ на виконавчий комітет. Фактично на кінець року видатки на здійснення даних видів робіт в управлінні ЖКГ були відсутні. Необхідно зауважити, що саме управління ЖКГ раніше опікувалось цим питанням. Натомість більшість робіт на дорогах міста було здійснено за рахунок коштів державного бюджету. Що криється за даним перерозподілом: перенаправлення бюджетних потоків або неспроможність профільного управління освоїти значну суму? Питання залишається відкритим.

Видатки бюджету розвитку на проведення робіт, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, ремонтом автомобільних доріг та тротуарів у 2016 році склали 9,3 млн.грн. Основні об'єкти на як було залучено кошти державного бюджету:

- реконструкція внутрішньо квартальних проїздів до житлових будинків у місті - 1,55 млн.грн.

- реконструкція вулиці Комарова -1 млн.грн. ;
- реконструкція вулиці Спаської - 0,52 млн. грн..;
- реконструкція заїзду з вул. Родини Кривоносів – 0,41млн.грн.;
- реконструкція вулиці Бакінської -0,92 млн.грн.;
- реконструкція тротуарів та доріг по мікрорайону Садовий -2,1 млн.грн.

На капітальний ремонт житлового фонду на 2016 рік бюджетом розвитку було передбачено 5,2 млн. грн., розпорядник управління ЖКГ. Видатки на реконструкцію (модернізація) ліфтів в житлових будинках міста йде окремою статтею, яка закріплена за виконавчим комітетом – 0,7 млн. грн.

Бюджетом розвитку міста передбачено видатки на благоустрій, як на загальну суму - 0,45 млн.грн., так і по окремим об'єктам, а саме:

- реконструкція пам'ятника постраждалим внаслідок ліквідації аварії на ЧАЕС - 0,14 млн.грн.;
- реконструкція доріг та тротуарів – 0,22 млн.грн.
- реконструкція скверу по вул.Кожедуба – 1 млн.грн.;
- реконструкція мережі вуличного освітлення по вул.Чернігівська – 0,24 млн.грн.

Мережа установ галузі «Освіта» включає 38 закладів, в тому числі: 12 загальноосвітніх шкіл, 13 дитячих дошкільних закладів, вечірню школу, спеціалізовану школу, 8 закладів позашкільної освіти, централізовану бухгалтерію, методкабінет, логопедпункт. Капітальні видатки дошкільних закладів освіти склали 0,6 млн. грн., загальноосвітніх шкіл – 4 млн.грн., позашкільні заклади освіти - 0,48 млн. грн., ДЮСШ – 0,58 млн.грн.

Серед товарів робіт та послуг, які було профінансовано у 2016 році можна відмітити:

- впровадження і підтримка електронної системи навчання. Придбання комп'ютерної техніки – 0,1 млн.грн.;
- капітальний ремонт даху клубу дитячої та юнацької творчості «Орлятко» - 0,08 млн.грн.;
- придбання обладнання і предметів довгострокового користування (інтерактивна дошка та мультимедійний проектор) для 14 загальноосвітніх навчальних закладів – 0,47 млн.грн.;
- придбання комп'ютерного обладнання для Шосткинської ЗОШ I-III ступенів № 8 -0,09 млн.грн.;
- реконструкція та утеплення приміщення ДНЗ № 7 «Горобинка» -0,31 млн.грн.;

- реконструкція та утеплення приміщення ДНЗ № 5 «Теремок» - 0,32 млн.грн.;
- капітальний ремонт фасаду (з заміною вікон та дверей) комунальної установи Шосткинського НВК ЗОШ І—ІІІ ст. № 9 -0,3 тис.грн.
- капітальний ремонт дошкільного навчального закладу № 12 (капітальний ремонт покрівлі, балконні рами) -0,15 млн. грн.
- капітальний ремонт під трибунних приміщень, даху ДЮСШ «Барса» -0,35 млн.грн.
- капітальний ремонт гімназії (утеплення фасаду) – 0,5 млн.грн.
- Бюджетом розвиткуу галузі охорони здоров'я було профінансовано:
- створення гемодіалізного відділення на базі ЦРЛ – 0,83 млн. грн.;
- реконструкція дитячої лікарні – 0,65 млн.грн.;
- капітальний ремонт фасаду відділення гемодіалізу КЗ «Шосткинська ЦРЛ» - 0,06 млн.грн.;
- реконструкція центральної районної лікарні – 0,16 млн.грн.;
- капітальний ремонт даху відділення гемодіалізу КЗ «Шосткинська ЦРЛ» -0,17млн.грн.;
- капітальний ремонт даху головного корпусу КЛПЗ «Шосткинська дитяча лікарня» -0,1 млн.грн.;
- реконструкція лікарняного ліфта на п'ять зупинок Центральної районної лікарні – 0,74 млн.грн.;

За рахунок коштів місцевого бюджету утримуються 7 закладів культури. У 2016 році було здійснено капітальний ремонт художньої галереї (0,4 млн.грн.), капітальний ремонт музею Кожедуба І.М.(0,045 млн.грн.), розширено експозицію краєзнавчого музею (0,09 млн.грн.), а також придбано музичні інструменти для музичних шкіл на загальну суму 0,14 млн. грн.

Не зважаючи на те, що частина об'єктів бюджету розвитку не були профінансовані або профінансовані частково, бюджет Шостки 2016 року досить збалансований, він враховує чимало нагальних потреб у різних сферах життя міста.

Бюджет розвитку місцево бюджету у 2017 році складає 22,1 млн. грн. Обсяг власних доходів у бюджет розвитку – 1,25 млн.грн. Більшість об'єктів бюджету розвитку є перехідними з 2016 року. Структура видатків за головними розпорядниками коштів наступна:

1) виконавчий комітет – 11,3 млн.грн.;

2) управління освіти – 0,98 млн.грн.;

3) управління ЖКГ – 7,14 млн.грн.;

4) фінансове управління – 1, 87 млн.грн.;

5) відділ культури і туризму – 0,65 млн.грн.;

6) управління праці та соцзахисту населення – 0,18 млн.грн.;

7) відділ комунальної власності – 0,03 млн.грн.



Загалом бюджет розвитку міста містить достатню кількість інфраструктурних об'єктів, які планується реалізовувати у 2017 році. Серед них реконструкція водопровідних та каналізаційних мереж (0,5 млн.грн.), будівництво мосту по провул.Чехова (0,22 млн.грн.), реконструкція (модернізація) ліфтів (0,15 млн.грн.), реконструкція освітлення вулиць (0,3 млн.грн.), капітальний ремонт об'єктів житлового господарства (6,1 млн.грн.), реконструкція закладів культури (0,1 млн.грн.), реконструкція поліпшеного полігону захоронення твердих побутових відходів (0,15 млн.грн.), реконструкція доріг та тротуарів (0,5 млн. грн.), реконструкція дитячої лікарні (0,15 млн.грн.) тощо. Необхідно зазначити, що більшість об'єктів мають неповне фінансування та потребують залучення додаткових коштів з державного чи обласного бюджету.

З метою виконання рекомендації експертного середовища щодо забезпечення ефективного управління земельними ресурсами комунальної власності, як засобу збільшення надходжень до бюджету міста владою міста

закладені видатки на виконання робіт по зонуванню території міста (0,5 млн. грн.). Це дасть можливість здійснювати комплексну забудову територій міста, збільшити темпи залучення і освоєння інвестицій, містобудівного освоєння територій.

В свою чергу, міською владою у місцевому бюджеті 2017 року було враховано пропозицію громадських експертів щодо підтримки та стимулювання реалізації заходів енергозбереження у комунальних установ міста. Так, видатки бюджету розгляду передбачають утеплення приміщення ДНЗ №7 "Горобинка" (0,15 млн. грн) та ДНЗ №5 "Теремок" (0,15 млн. грн.).

Дані обставини дозволяють стверджувати, що міська влада звертає уваги на конструктивні пропозиції громадськості та готова до подальшого діалогу під час проведення бюджетної політики м. Шостка.

Як покращити бюджет розвитку Глухова?

Модератор групи – Олександр Лазаренко
(громадський діяч, член ГО "Ліга захисту")

експерти:
Кароліна Романченко
Надія Пушкар

Бюджет розвитку – це асигнування на інноваційну і інвестиційну діяльність, пов'язану з капітальними вкладеннями в соціально-економічний розвиток муніципальної освіти, на соціальні програми, інші витрати на розширене відтворення. Так говорить Вікіпедія. Ми вирішили проаналізувати бюджет розвитку Глухова та те, як міська влада прислухається до пропозицій експертів та громадськості.

За підсумками 2016 року бюджет розвитку Глухівської міської ради склав майже 10 млн. грн.

У 2016 році найбільші видатки бюджету розвитку були спрямовані на ремонт доріг (2,6 млн. грн.), заклади освіти (1,9 млн. грн.), центральну районну лікарню (2,5 млн. грн).

Інші кошти були використані на капітальні ремонти об’єктів інфраструктури :

проведено поточний та капітальний ремонт доріг, житлового фонду ОСББ, капітальний ремонт об’єктів соціально-культурної сфери, придбана комп’ютерна техніка, класи, обладнання та меблі для ЦРЛ та закладів освіти, музичні інструменти для відділу культури, проведена реконструкція вуличного освітлення, придбано пам’ятник Т. Г. Шевченку, поповнення статутного фонду КП "Тепловий район " на придбання лічильників тепла.

Якщо ж описати видатки за розпорядниками коштів, то вони мають такий вигляд:



Окрім того на благоустрій міста за рахунок загального фонду направлено 3,6 млн. З них: електроенергія та ремонт вуличного освітлення – 812,5 тис. грн., послуги по озелененню – 418,8 тис. грн., послуги по санітарному обробленню та вивезення і захоронення ТВП – 1639,3 тис. грн., утримання доріг та тротуарів (посипання, чищення доріг) – 301,3 тис. грн., послуги з організації новорічної ялинки та оформлення міста до свят – 135,2 тис. грн.; інші види робіт з благоустрою – 346,6 тис. грн.

Також у 2016 році за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку профінансовано будівництво водогону по вул. Рильський Шлях – Хреннікова на суму 876 тисяч грн. Раніше, у 2015 році з ДФРР було виділено 1,5 млн. грн. на реконструкцію каналізаційного колектору по вул. Суворова – Жужоми. На жаль у 2017 році 6 проектів Глухівської міської ради були відхилені комісією ДФРР, а ще два знаходяться на стадії оцінювання. І коли з відхиленням проектів на кшталт ремонту під'їздних доріг можна погодитися, то цікаво було б дізнатися, чим керувалася комісія відхиливши проект по енергозбереженню школи №3.

Насправді, проаналізувавши бюджет розвитку, 2016 року ми розуміємо, що далеко не всі об'єкти були найпріоритетнішими. Для того, щоб цей бюджет не був просто «бюджетом краси і проїдання» ми рекомендуємо вкладати в ресурси в об'єкти які:

А) Дозволять зекономити кошти громади в майбутньому. Наприклад заходи з енергозбереження та енергоефективності. Місцеві еліти, отримавши додаткові ресурси внаслідок фінансової децентралізації, поспішили витрачати їх на «картинку для виборця» - тротуари, плитку, ремонт дахів тощо. Тому Уряд вирішив їх «стимулювати батогом», виключивши із медичної та освітньої субвенції витрати на комунальні послуги. Інакше б міські голови і далі витрачалися на фонтани в той час, коли їх комунальні заклади «гріють небо».

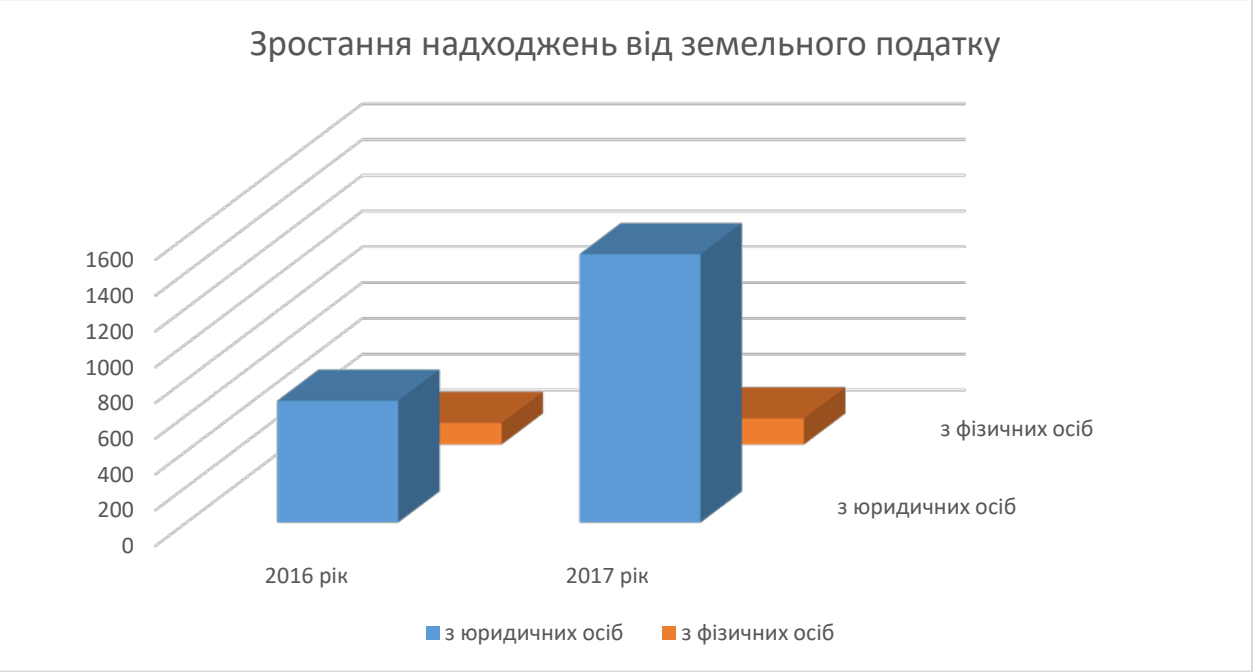
Б) Дозволять громаді заробляти більше в майбутньому. Наприклад це може бути побудова об'єктів, що збільшать інвестиційну привабливість міста. Це може бути як покращення інфраструктури (доріг, вокзалів, аеропортів), так і створення туристичних об'єктів.

Якщо ж проаналізувати витрати бюджету на 2016 рік, то слід похвалити за придбання лічильників на тепло та погодитися із ремонтом доріг. Однак більшість видатків не стосуються на пряму розвитку. Наприклад та ж закупівля пам'ятника Тарасу Шевченку. Постать Кобзаря важлива для українського народу, а його пам'ятник є майже в кожному місті. Однак щоб зробити Глухів більш туристично привабливим можна було б задуматися над більш креативною скульптурою. Або хоча б відновити дореволюційний пам'ятник Кирилу Розумовському.

Приємно, що міський голова Глухова та депутати дослухалася до пропозицій експертів і вжила заходів для збільшення надходжень до бюджету. А саме:

- Прийняли рішення про оновлення нормативної оцінки грошової землі громади;
- Прийняли рішення продавати земельні ділянки виключно на умовах конкурсу;
- Внесли зміни до рішення «Про встановлення плати за землю».

Це принесло свої результати. Якщо у 2016 році в бюджеті було закладено 680 тисяч доходів від земельного податку з юридичних осіб, то 2017 вже більше ніж вдвічі більше – 1,5 млн. грн. Дещо збільшаться і надходження від земельного податку із фізичних осіб з 120 тисяч гривень до 145 тисяч.



Що стосується бюджету розвитку 2017 року, то на жаль кардинальних змін не сталося.

Станом на сьогодні, з урахуванням змін від 21 лютого він становить 9,9 млн. грн. але за нашими очікуваннями він буде збільшуватися.

Слід позитивно відзначити, що половина бюджету розвитку буде спрямована утримання та розвиток інфраструктури доріг – 4,5 млн. грн.

Ще 2,9 млн. грн. на видатки розвитку отримає управління освіти, а 1,6 млн. буде спрямовано на розвиток охорони здоров'я.

Перелічимо основні об'єкти, які будуть придбані та побудовані:

- капітальний ремонт під'їзних доріг будинків по вул. Героїв Крут, Ціолковського 6 та 6а, К.Московська 8 та 10, - 1739,8 тис.грн.;
- капітальний ремонт дороги по вул. Пушкіна - 569,2 тис.грн.;
- придбання генератору для ЦРЛ - 400,0 тис.грн.;
- придбання апарату УЗД – 1200,0 тис.грн.;
- внесок у статутний капітал КП Глухівська студія місцевого мовлення «Радіо Глухів» для придбання та встановлення радіопередавача -50,0 тис.грн.;
- капітальний ремонт мосту в с. Сліпород - 150,0 тис.грн.;
- будівництво та капітальний ремонт тротуарів та доріг (вул. Некрасова,Гоголя,Терещенків,Шевченка,Матросова) - 1560,0 тис.грн.;
- будівництво ліній вуличного освітлення по вул. Репіна, Матросова, Набережна – 325,0 тис.грн.;

- капітальний ремонт під'їзних доріг (вул. Ковпака 1,3,5,7, Терещенків 21,23, Ціолковського 9,11) - 500,0 тис.грн.;
- заміна вікон в ЗОШ № 2 та НВК № 5 -300,0 тис.грн.;
- капітальний ремонт даху спортивної зали НВК № 4 -300,0 тис.грн.;
- придбання тренажерів та капітальний ремонт приміщення стадіону центру « Спорт для всіх» -200,0 тис.грн.;
- капремонт приміщення ЦПО з заміною вікон – 250,0 тис.грн.;
- заміна вікон ДНЗ «Зірочка»,ДНЗ « Фіалка» - 125,0 тис.грн.;
- заміна вікон в школі мистецтв - 100,0 тис.грн.

Також відповідно до внесених змін передбачено фінансування будівництва зливової каналізації по вул.Валовій на суму 174 тисяч гривень.

Можемо приблизно оцінити сфери, на які спрямовані кошти бюджету розвитку.



Зрозуміло, що всі об'єкти важливі. Потрібно будувати і системи зливу, і закуповувати спортивне обладнання і поповнювати бібліотечний фонд тощо.

Але вважаємо, що владі Глухова необхідно і надалі збільшувати видатки на енергозбереження та інвестиційну привабливість міста.

Як покращити бюджет розвитку Ромнів?

Модератор групи – Юлія Магденко (член бюджетної комісії м. Ромни)

експерти:
Валентин Бондаренко
Яна Журенко

У більшості країн світу, у тому числі і в Україні, існує практика поділу муніципальних бюджетів на дві частини: поточні витрати та витрати на розвиток. Це пояснюється тим, що задача міського бюджету полягає не лише у підтримці функціонування владних і комунальних органів, а і у забезпеченні соціо-економічного зростання міста, розвитку його сильних сторін, вкладеннях у існування нормальної інфраструктури або створенні такої за необхідності.

В Україні роль “двигуна прогресу” виконують бюджети розвитку. Ефективність цих бюджетів змушує очікувати кращого з цілої низки причин, починаючи з неможливості витратити кошти вчасно і закінчуючи спробами “розпилу”.

Втім, зробити бюджети розвитку ефективнішими можна і всупереч системним прогалинам, для цього необхідно прислуховуватися до експертів та представників громадськості, у яких як правило є чимало пропозицій та ідей.

Отож, куди витрачаються кошти і як це можна оптимізувати? Найпріоритетнішою сферою, яка дає максимальний економічний “вихлоп” з вкладених коштів є дорожнє будівництво, витрати на яке в ідеалі необхідно максимізувати, до приведення доріг у комфортний стан. З іншого боку, в Україні левова частина грошей витрачається на капремонти споруд. Ці витрати важко назвати “видатками розвитку”, оскільки навіть опосередкованого впливу на розвиток вони не чинять. Інша справа утеплення чи інші заходи з енергоефективності, які дозволяють зменшити подальші витрати.

У Ромнах у 2017 році бюджет розвитку складе 21 млн гривень, які будуть розподілені на 62 проекти вартістю від 10 тисяч до 2,3 млн гривень. З цих грошей:

- 1,08 млн на розвиток отримає у своє розпорядження міська адміністрація
- 7,9 млн становить бюджет розвитку на освітні заклади
- 1,2 млн піде на галузь охорони здоров'я

- 0,4 млн капітальних видатків на культуру
- 15 млн гривень на ЖКГ

Якщо проаналізувати видатки за сферами, вийде, що найбільше коштів вкладено у капітальні ремонти - 7,6 млн гривень. Найбільше у цьому переліку ремонтів покрівель, переважно у освітніх закладах. У 5 навчальних закладах Ромнів відбудеться заміна вікон з дерев'яних на пластикові, що зменшить майбутні комунальні витрати.

6,6 млн гривень становитимуть витрати на дорожнє будівництво, що на третину більше, ніж попереднього року. У цьому році планується 7 основних об'єктів:

	(тис грн)
Капітальний ремонт тротуарів по вул. Коржівська (р-н ЗОШ №4) в м. Ромни	600
Капітальний ремонт автомобільної дороги по вул. Пушкіна - вул. Щучки в м. Ромни	464
Капітальний ремонт внутрішньо квартальних проїзних доріг по вул. Київська, 84,	250
Реконструкція пішохідного переходу по вул. Чапаєва в м. Ромни, Сумської області	2310
Капітальний ремонт автомобільної дороги по вул. Дудіна в м. Ромни	1857
Капітальний ремонт автомобільної дороги по вул. Терновецька м. Ромни	381
Придбання спецтехніки для обслуговування комунальної інфраструктури міста	810

Ще одним напрямком видатків є реконструкції систем водовідведення, на які планується витратити 2,2 млн гривень, що збільшить ефективність очистних каналізаційних споруд.

Загалом, бюджет розвитку Ромнів доволі збалансований на фоні інших міст такого ж розміру. Очікуваний зріст надходжень у цьому та наступному роках радимо витрачати на розвиток інфраструктури, не зациклюючись на амортизаційних витратах, реконструкціях і “благоустроях”.

Через те, що бюджети розвитку перевищують поріг у 5-6% лише у великих містах то всім іншим необхідно шукати інші шляхи залучення коштів. І майже єдиною альтернативою бюджетам розвитку є Державний фонд регіонального розвитку (далі ДФРР), у якому можна отримати кошти, нависавши успішний проект, реалізація якого позитивно вплине на розвиток території.

ДФРР почав діяти з 2015 року, але в перший рік жоден проект від Ромнів не був наданий.

У 2016 році ця помилка була виправлена і з 3 поданих проектів 2 отримали фінансування:

- проект на будівництво каналізаційної мережі центральної частини м. Ромни (вул. Соборна), загальна вартість 2,512 млн грн, очікується коштів ДФРР 2,261 млн. грн

- проект на реконструкцію котельні за адресою: м. Ромни, вул. Полтавська, 32 – загальна вартість 860,1 тис грн., профінансовано коштів з ДФРР – 759,95 тис грн, укладено 3 договори з постачальниками та виконавцями робіт.

Оскільки єдина умова отримання коштів — якісна ідея для розвитку, то обсяг проектів, втілених за кошти ДФРР може навіть перевищувати бюджети розвитку самих населених пунктів. Проте з кожним роком конкуренція на цьому полі зростає, бо проектів з'являється все більше і більше. Тенденцією стає співпраця місцевої влади з громадськістю та експертами, які спеціалізуються на проектних підходах і можуть допомагати у написанні і втіленні успішних робіт на конкурс ДФРР.

Від Ромнів у 2017 році подано 8 проектів. Оцінювання та відбір ще тривають, станом на початок червня вже ухвалено один з них.

- Будівництво каналізаційної мережі центральної частини м. Ромни (вул. Соборна) — 1,05 млн грн, проект затверджений актом Кабміну
- придбання спеціальної техніки для обслуговування комунальної інфраструктури міста Ромни, Сумської області – 8,1 млн грн, оцінюється
- капітальний ремонт автомобільної дороги по вул. Терновецька, м. Ромни – 3,9 млн грн, оцінюється
- капітальний ремонт покрівлі двоповерхового навчального корпусу «Роменської спеціалізованої загальноосвітньої школи I – III ст. № 2 ім. акад. А.Ф. Йоффе», за адресою: вул. Соборна, 33 м. Ромни Сумської області – 0,7 млн грн, оцінюється
- капітальний ремонт автомобільної дороги по вул. Дудіна в м. Ромни (протяжністю 1,7 км) - 5,5 млн грн, проект було зареєстровано на он-лайн платформі, проте за даним об’єктом передбачено отримання субвенції на здійснення заходів

соціально – економічного розвитку з державного бюджету (постанова КМУ від 19.10.2016 №717 про внесення змін до постанови КМУ від 24.06.2016 № 395) – 3,0 млн. грн, тому заявку на конкурс знято

- нове будівництво двох артезіанських свердловин на Процівському водозаборі в м. Ромни – 3,9 млн грн, оцінюється
- реконструкція пішохідного переходу по вул. Чапаєва (Всіхсвятській) в м. Ромни, Сумської області – 3,6 млн грн, оцінюється
- муніципальні автобуси в м. Ромни, 5.4 млн грн і ще 600 тисяч має бути виділено з міського бюджету для дофінансування, оцінюється

Про успішність чи неуспішність поданих проектів можна буде говорити ближче до кінця літа, коли завершиться конкурс, але вже зараз пора розробляти ідеї для наступного року.

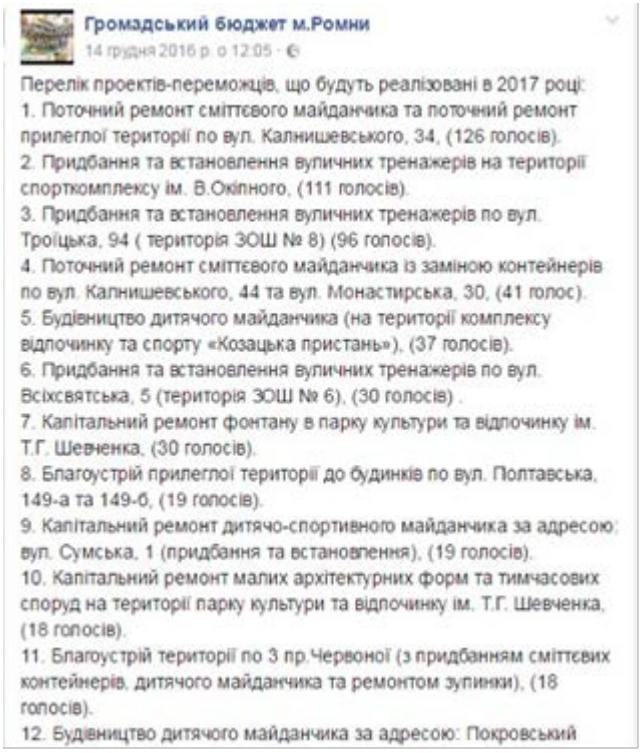
Єдиний “мінус” фонду — це те, що у ньому не виділяють коштів на розвиток доріг, лише на інші інфраструктурні проекти.

У Ромнах діє ще один механізм, який так чи інакше пов'язаний з розвитком міста — громадський бюджет. Це одна з головних засад новітнього місцевого самоврядування, яка передбачає пряму участь громади у розподілі коштів міської скарбниці. Наразі це нова, і на жаль, ще не надто поширена практика для України.

Громадський бюджет у Ромнах набрав втілення у вигляді конкурсу громадських проектів на розвиток міста, на втілення яких передбачені кошти з міського бюджету.

Відповідно до рішення міської ради з цього питання, лімітуючі чинники наразі такі: весь обсяг фінансування громадського бюджету - 1 млн гривень, гранична вартість фінансування одного проекту - 100 тис. грн, участь громади в управлінні містом — безцінно =) Проекти можуть подаватися будь яким жителем міста старшим за 16 років, так само жителі можуть голосувати за проект який їм сподобався.

У 2016 році проектів-переможців було 12, сам перебіг голосування та його результати були висвітлені на сторінках у соцмережах.



Громадський бюджет м.Ромни
14 грудня 2016 р. о 12:05 ·

Перелік проектів-переможців, що будуть реалізовані в 2017 році:
1. Поточний ремонт сміттєвого майданчика та поточний ремонт прилеглої території по вул. Калнишевського, 34, (126 голосів).
2. Придбання та встановлення вуличних тренажерів на території спорткомплексу ім. В.Окіпного, (111 голосів).
3. Придбання та встановлення вуличних тренажерів по вул. Троїцька, 94 (територія ЗОШ № 8) (96 голосів).
4. Поточний ремонт сміттєвого майданчика із заміною контейнерів по вул. Калнишевського, 44 та вул. Монастирська, 30, (41 голос).
5. Будівництво дитячого майданчика (на території комплексу відпочинку та спорту «Козацька пристань»), (37 голосів).
6. Придбання та встановлення вуличних тренажерів по вул. Всіхсвятська, 5 (територія ЗОШ № 6), (30 голосів) .
7. Капітальний ремонт фонтану в парку культури та відпочинку ім. Т.Г. Шевченка, (30 голосів).
8. Благоустрій прилеглої території до будинків по вул. Полтавська, 149-а та 149-б, (19 голосів).
9. Капітальний ремонт дитячо-спортивного майданчика за адресою: вул. Сумська, 1 (придбання та встановлення), (19 голосів).
10. Капітальний ремонт малих архітектурних форм та тимчасових споруд на території парку культури та відпочинку ім. Т.Г. Шевченка, (18 голосів).
11. Благоустрій території по 3 пр.Червоної (з придбанням сміттєвих контейнерів, дитячого майданчика та ремонтом зупинки), (18 голосів).
12. Будівництво дитячого майданчика за адресою: Покровський

Звісно, ці проекти вирішують лише низові і маленькі проблеми, і наразі не так багато людей проявили активність у цьому напрямку, проте побічно це стимулює жителів задумуватись і займатись питаннями місцевих фінансів, що робить громадський бюджет однією з найбільш перспективних ідей останнього часу. Для того, щоб унеможливити відступ назад у цій сфері, варто встановити мінімальний % бюджетних коштів, які спрямовувалися би до громадського бюджету, щоб забезпечити його поступове зростання.

Загалом бюджет Ромнів справляє добре враження, влада прислухається до думки громадських експертів і спрямовує все більший відсоток коштів на заходи, що в подальшому знизять видатки на утримання муніципальних споруд, на зразок утеплення і модернізації каналізаційних мереж. Ще одним плюсом стало впровадження у місті громадського бюджету, і ідеї всіх переможців конкурсу знайшли своє відображення у рядках бюджету 2017 року. Також, Ромни наразі показують добрий відсоток успішних проектів, поданих до Державного фонду регіонального розвитку, проте у зв'язку з багатократним посиленням конкуренції між проектами цього року, радимо більше залучати до їх розробки місцевих профільних експертів чи отримувати консультації.

Бюджет розвитку Охтирки: робота над помилками

Модератор групи – Олеся Горяйнова (громадський діяч, голова СОГО «Молодіжний націоналістичний конгрес»)

експерти:
Олексій Захарченко
Валерій П'ятаченко

Гроші, як і будь-який інший обмежений ресурс, можуть бути використані ефективно, а можуть бути розпорошені без досягнення поставлених задач. Експертне середовище, яке сформувалося на Сумщині, у галузі аналізу бюджетів, ставить своєю метою не стільки критикувати представників влади, скільки підказувати і радити останнім, коли ті приймають неякісні рішення у галузі бюджету.

Ми проаналізували бюджет розвитку міста Охтирка за 2016 рік і вважаємо, що він міг би бути використаний більш ефективно. Проте, міська влада, частково врахувала наші пропозиції щодо того, як раціональніше використати кошти платників податків, у проекті бюджету на 2017 рік.

Згідно звіту про виконання бюджету міста Охтирка на 2016 рік, капітальні видатки (видатки бюджету розвитку) профінансовані на суму 36820,1 тис. грн. На протязі 2016 року видатки проведені на наступні галузі:



по виконавчому комітету в сумі 699,0 тис.грн., в т.ч.:

- проведення капітального ремонту приміщення – 249,2 тис.грн.;
- придбання комп'ютерної техніки – 24,3 тис.грн.;
- придбання оргтехніки та технічне обслуговування (сесійний зал) – 110,2 тис.грн.;
- придбання меблів та комп'ютерної техніки відділу з питань державної реєстрації - 86,6 тис.грн;
- виготовлення містобудівної документації – 22,5 тис.грн.;
- придбання обладнання для спортивного майданчику – 40,0 тис.грн.;
- субвенція на фінансову підтримку в/ч 2276 Національної гвардії та пожежно-рятувального загону – 166,2 тис. грн.

по відділу освіти в сумі 3314,2 тис. грн., в т.ч.:

- придбання підручників і посібників для учнів загальноосвітніх навчальних закладів – 193,1 тис.грн., (в т.ч. за рахунок субвенції 61,5 тис.грн.);
- капітальний ремонт тротуарного покриття загальноосвітніх навчальних закладів – 678,1 тис.грн.;
- капітальний ремонт тротуарного покриття дошкільних навчальних закладів – 192,8 тис.грн.;
- капітальний ремонт спортивної зали ЗОШ №2 – 207,4 тис.грн.;
- придбання електродвигуна ЗОШ №8 – 8,0 тис.грн;
- придбання побутової техніки в ДНЗ – 104,2 тис.грн.;
- придбання побутової техніки в ЗОШ – 163,2 тис.грн.;
- реконструкція покрівлі даху ДНЗ «Орлятко» - 391,9 тис.грн.;
- виготовлення ПКД по реконструкції покрівлі ЦРД «Калинка» - 19,9 тис.грн.;
- реконструкція покрівлі даху ЗОШ №2 – 186,9 тис.грн.;
- реконструкція котельні з виготовленням ПКД в ДНЗ «Струмочок» - 171,5 тис.грн.;

- реконструкція спортивного майданчика Охтирська гімназія – 176,6 тис.грн.;
- реставрація пам'ятки архітектури місцевого значення–будинок священика Георгіївської церкви – 40,0 тис.грн.;
- придбання комп'ютерних класів в ЗОШ №1, 3, 8 – 145,8 тис.грн.;
- придбання комп'ютерної техніки – 15,3тис.грн.;
- придбання тенісних столів – 18,0 тис.грн;
- субвенції з державного бюджету та оновлення матеріально-технічної бази Охтирська Гімназії – 525,3 тис.грн.;
- субвенції з державного бюджету та оновлення матеріально-технічної бази загальноосвітніх дошкільних закладів 25,9 тис.грн.;
- субвенції з обласного бюджету на виконання депутатських повноважень депутатів Сумської обласної ради на поліпшення матеріально-технічної бази загальноосвітніх,
- дошкільних, позашкільних навчальних закладів та установ освіти 50,3 тис.грн.;

по відділу охорони здоров'я в сумі 2171,0 тис. грн., в т.ч.:

- капітальний ремонт педіатричного, терапевтичного відділень – 1232,6 тис.грн.;
- придбання медичного обладнання – 624,4 тис.грн.,
- придбання трансформатору – 66,0 тис.грн.;
- виготовлення ПКД на капітальний ремонт жіночої консультації – 39,0 тис.грн;
- придбання комп'ютерної техніки – 42,0 ти.грн.;
- придбання медичного обладнання (за рахунок субвенції з обласного бюджету) – 167,0 тис.грн.;

по управлінню соціального захисту населення в сумі 1281,7 тис. грн., в т.ч.:

- на капремонт житла ветеранам війни та пільгових категорій населення – 110,0 тис.грн;
- придбання комп'ютерної техніки – 81,8 тис.грн.;
- КУ «Охтирський міський територіальний центр соціального обслуговування населення» - 81,0 тис. грн., в т.ч.:
- ремонт приміщення 62,8 тис.грн.;
- реконструкція системи газопостачання – 18,2 тис.грн.;
- КУ «Охтирський міський центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів» (ремонт приміщення колишньої вечірньої школи) – 1008,9 тис.грн;

по управлінню ЖКГ в сумі 19565,7 тис. грн., в т.ч.:

- капітальний ремонт ліфтів та технічне обслуговування – 1121,6 тис.грн.;
- капітальний ремонт житлових будинків (заміна лічильників теплової енергії, встановлення лічильників обліку електричної енергії) – 65,0 тис.грн.;
- капітальний ремонт системи водовідведення вул. Велика, Зарічна, пров. Дружби - 445,8 тис.грн.;
- капітальний ремонт житлових будинків з встановленням насосів та станцій керування – 120,0 тис грн.;
- капітальний ремонт каналізаційних систем – 39,7 тис. грн.;
- капітальний ремонт дахів вул. Чкалова, Армійська, Перемоги – 929,9 тис.грн.;
- капітальний ремонт систем водовідведення вул. Мішечкіна – 876,6 тис.грн.;
- капітальний ремонт зливної каналізації вул. Паркова, Київська - 29,0 тис.грн.;
- придбання обладнання для струменевого ямкового ремонту доріг – 1595,3 тис.грн.;

- придбання малих архітектурних форм для прикрашання міста – 195,0 тис.грн.;
- реконструкція міського водогону по вул. Гафановича – 124,2 тис.грн.;
- реконструкція міського парку – 158,5 тис.грн.;
- реконструкція території пл. Соборна (біля райвідділу РАГС) – 177,0 тис.грн.;
- будівництво громадського туалету - 230,1 тис.грн.;
- технічна документація по вул. Сумська (кладовище) – 4,1 тис.грн.;
- капітальний ремонт дороги по пров. Харківський - 1448,1 тис.грн.;
- капітальний ремонт дороги вул. Слобідська, Широка, Батюка – 7557,0 тис.грн.;
- капітальний ремонт тротуарів – 1397,8 тис.грн.;
- капітальний ремонт внутрішньо будинкових проїздів у багатоповерхових житлових будинках – 3051,0 тис.грн.;

по відділу культури і туризму в сумі 406,1 тис. грн., в т.ч.:

- капітальний ремонт приміщення дитячої бібліотеки – 193,4 тис.грн;
- придбання музичних інструментів – 182,3 тис.грн.;
- капітальний ремонт електромережі Охтирська дитяча художня школа – 182,3 тис.грн.

по управлінню фінансів та економіки в сумі 9382,3 тис. грн., в т.ч.:

- субвенція іншим бюджетам на виконання інвестиційних проектів – 8911,5 тис. грн. на проведення співфінансування робіт по будівництву об’єкту «Розширення ЦРЛ м. Охтирка»
- інша субвенція обласному бюджету – 448,8 тис.грн. в т.ч.:
  - для створення спеціального програмного апаратного комплексу оперативно- диспетчерської служби Сумської області – 248,8 тис.грн.,

- для забезпечення бригад екстреної медичної допомоги телеметричним кардіологічним комплексом «UNET» 200,0 тис.грн.;

- придбання комп'ютерної техніки – 22,0 ти.грн.;

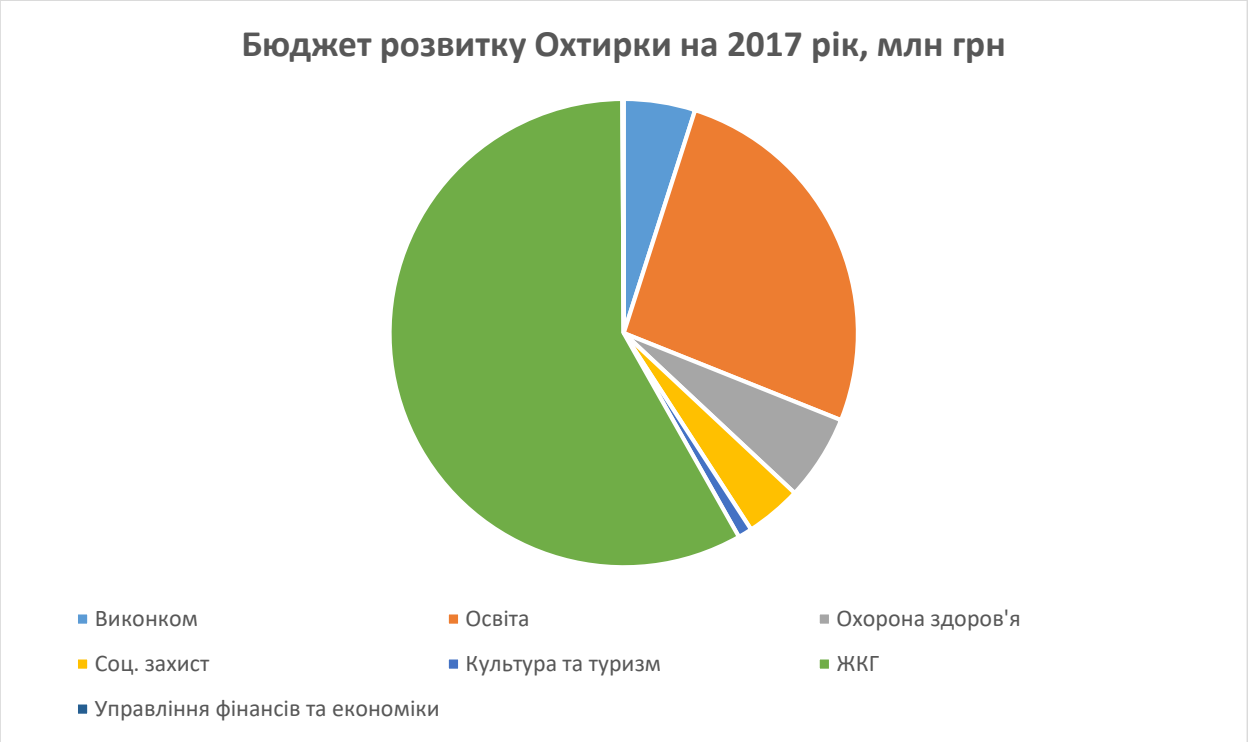
Як видно, основними в бюджеті розвитку Охтирки 2016 року були видатки управління ЖКГ (у більшості це ремонт доріг) та субвенції іншим бюджетам через управління фінансів та економіки. Решта видатків бюджету розвитку складає менше чверті від загального обсягу.

Серед інших видатків дивує загадкова «інша субвенція обласному бюджету» на майже півмільйона гривень платників податків. Чому інші субвенції розписані і їх призначення зрозуміле, а цієї ні – питання залишається відкритим. Така загадковість зазвичай не сприяє бажанню підприємців і просто жителів міста сплачувати податки.

Що стосується видатків розвитку управління ЖКГ, слід зауважити, що ямковий ремонт доріг (для якого придбано обладнання на майже 1,6 млн грн) не є раціональним використанням ресурсів. Практика інших міст доводить, що дороги після ямкового ремонту в найближчі роки потребують нових бюджетних вкладень, в той час як якісно зроблений капітальний ремонт дозволяє не повертатися до відремонтованої ділянки дороги, а отже заощадити кошти платників податків.

Те саме стосується ремонту дахів – у більшості випадків мова йде про поновлення м'якої покрівлі з руберойду. Термін експлуатації такої покрівлі в середньому складає два роки, після чого її знову треба ремонтувати. Якщо припустити, що міський бюджет бере на себе витрати з відновлення дахів у всьому місті, то виходить, що щороку міська влада має ремонтувати дахи у половині будинків міста, а наступного року – у другій половині. А якщо робити ремонти вибірково, у жителів міста виникатимуть справедливі питання щодо того, яким саме чином міська влада обирає будинки для ремонту дахів і чому їх будинок не став таким «обраним». З цієї точку зору, а також з огляду на енергоефективність міських будівель, раціональніше було б облаштовувати на багатоквартирних будинках двосхилі дахи з теплоізоляцією. Такі роботи, хоча і є значно дорожчими за перекриття даху руберойдом, зате дозволяють не повертатися до одного разу зробленого будинку та зменшити витрати енергоресурсів на його опалення.

Згідно проекту бюджету Охтирки на 2017 рік, структура її бюджету розвитку у розрізі головних розпорядників в цьому році матиме наступний вигляд:



Всього заплановано 20,7 млн грн видатків бюджету розвитку, що значно менше, ніж торік. Як бачимо, в проекті бюджету цього року порівняно з минулим трохи більше видатків розвитку дісталося управлінню освіти (в основному це ремонт шкіл і дитячих садочків, а також реконструкція пам'ятки архітектури – будівлі Охтирської гімназії). Всього до 20 тис грн зменшилася доля управління фінансів та економіки за рахунок того, що в бюджеті цього року відсутні субвенції іншим бюджетам.

Зберіглася традиційно висока доля видатків на управління капітального будівництва та ЖКГ, причому левова їх частка (7 млн з 12) припадає на ремонт доріг. Серед інших крупних видатків цього управління звертає на себе увагу «реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку території». І все б добре, якби розшифровка цього пункту не пояснювала уважному читачеві, що насправді мова йде про реконструкцію декількох міських парків. Створення комфортного міського середовища, безумовно, є прямим обов'язком міської влади, проте заходами щодо інвестиційного розвитку ці статті видатків назвати можна лише з великою натяжкою.

В цілому, цьогорічний бюджет розвитку Охтирки виглядає більш раціональним, ніж минулорічний – можливо, були враховані рекомендації експертів, а можливо зіграло свою роль те, що цьогоріч міська влада Охтирки має на покращення міської інфраструктури в півтора рази менший бюджет.

Досвід успішних громад показує, що обмежений ресурс бюджету використовується раціонально лише тоді, коли сформульовані пріоритети розвитку. З них і слід формувати бюджетну політику – коли є критерії, простіше визначати, на які саме статті видатків слід в першу чергу витрачати податки містян.

Бюджет розвитку м. Лебедин: реалії та перспективи (2016-2017).

Модератор групи – Світлана Лазарець (громадський діяч, член ГО «Молодіжна педагогічна спілка»)

експерти:
Наталія Лучанінова
Ірина Мельник

Економічний і соціальний розвиток громад в Україні забезпечується коштом місцевих бюджетів. Одним з найважливіших інструментів фінансової політики органів місцевого самоврядування у сфері реалізації інвестиційних та інноваційних інфраструктурних проектів є бюджет розвитку відповідного місцевого бюджету.

Бюджет розвитку міського бюджету - це план утворення і використання коштів, що спрямовуються на реалізацію програм соціально-економічного розвитку міста, пов`язаних зі здійсненням інвестиційної та інноваційної діяльності. Бюджет розвитку місцевих бюджетів є складовою частиною спеціального фонду місцевих бюджетів.

Зміни бюджетного законодавства, які відбулися у 2014-2015 роках, суттєво вплинули на фінансову базу органів місцевого самоврядування. Збільшення доходної частини місцевих бюджетів після фінансової децентралізації дозволяє органам місцевого самоврядування спрямувати до бюджету розвитку кошти із загального фонду такого місцевого бюджету. Дані кошти зазвичай направляються на розвиток інфраструктурних об’єктів територіальних громад.

Місто Лебедин у Сумській області не є виключенням, тому розглянемо бюджет розвитку даного населеного пункту більш детально.

Доходи бюджету розвитку у 2016 році складають 329,8 тис. грн. Видатки закладені у місцевому бюджеті для реалізації проектів розвитку становлять 6,7 млн.грн. Дефіцит бюджету розвитку було покрито шляхом спрямування коштів із загального фонду місцевого бюджету до спеціального.

Таблиця1.Доходи та видатки м. Лебедин за 2014-2017 роки. тис.грн.

	2014	2015	2016	Проект 2017 р.
Доходи бюджету розвитку	2 933,8	875,4	329,8	378,0
Видатки бюджету розвитку	-	5920,7	6696,6	9687,6

Необхідно зауважити, що видатки розвитку починаючи з 2014 року збільшуються, що дозволяє розпорядникам бюджетних коштів реалізовувати більше інфраструктурних проектів. Видатки бюджету розвитку за головними розпорядниками коштів мають наступну структуру:

1) управління ЖКГ – 5596 тис. грн.;

2) відділ освіти – 520,8 тис. грн.;

3) відділ культури і туризму -216,0 тис. грн.;

4) виконавчий комітет міської ради – 186,3 тис. грн.;

5) фінансове управління – 160,0 тис. грн.;

6) управління праці та соціального захисту населення – 17,7 тис. грн.



Розглянемо більш детально видатки розвитку міста у 2016 році за предметом витрат.

Основною статтею витрат управління ЖКГ м. Лебедин є проведення робіт, пов`язаних із будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг – 2,9 млн. грн. Так, у 2016 році здійснювався капітальний ремонт по вулиці Вокзальній, шириною 7 м та площею 2051 кв. м (від вул. Леоніда Батютенка до вулиці Любарської). Проходили роботи по ремонту доріг на вулицях Пушкіна, Кобижча, Русіянова, Першогвардійська та вулиці Гудимівській.

У сфері освіти та культури кошти бюджету розвитку були направлені на придбання насосного обладнання для ЗОШ №4 на суму 44,7 тис.грн., проведення робіт по ремонту їдальні ЗОШ №5 на суму 149,8 тис.грн., а також придбання музичної апаратуру - 214,7 тис.грн.

У 2016 році були виконані капітальні роботи по об’єкту «Будівництво самопливного каналізаційного колектору ІІ черга, КНС, напірний колектор по вул. Сумській» на суму 903,9 тис.грн. До колектору було під’єднано 5 будинків по вул. Сумській (№№ 77, 100, 102, 104 та 106), у яких проживає понад 550 осіб.

За рахунок бюджету розвитку здійснено поповнення статутного фонду КП "Комбінат благоустрою" на 30,0 тис.грн. та на 67,8 тис.грн. КУ "Будинкоуправління "Черемушки". Органами місцевого самоврядування придбано комп’ютерну техніку на суму 69,8 тис.грн.

Проводилась робота з проектування робіт на будівництво каналізаційних очисних споруд закритого типу, тупік Олешнянський, в т.ч. вишукувальні роботи – 396,0тис.грн. Була розроблена проектна документація на реконструкцію приміщення роздягалень міського стадіону "Авангард" на загальну суму 7,8 тис.грн.

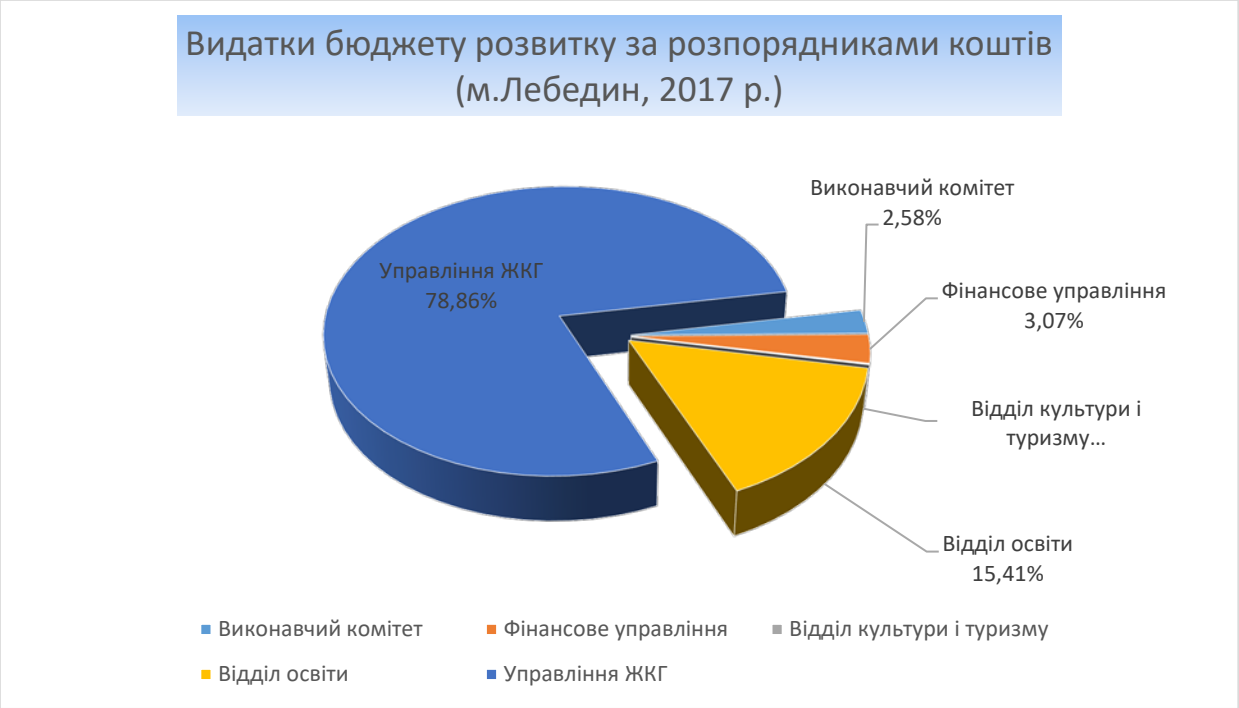
Нажаль, субвенції з обласного бюджету на будівництво міні футбольного майданчика з штучним покриттям в сумі 72,4 тис.грн. використані не були і повернуті до обласного бюджету.

Окремо необхідно зазначити, що на виконання робіт по розробці Генерального плану забудови міста у 2016 році було витрачено 170,3 тис.грн. Розробка даної містобудівної документації надасть можливість створити комплекс проектних документів необхідний для забезпечення раціонального та ефективного використання території міста в цілому.

Крім того, для покращення матеріально – технічної бази комунального господарства міста за рахунок субвенції з обласного бюджету (кошти бюджету розвитку) придбано косарку на суму 23,5тис.грн.,обласного фонду екологію придбано сміттєвоза для збору та транспортування твердих побутових відходів на суму 1484,7 тис.грн, коштів міського бюджету – придбано сміттєзбиральну машину на суму 999,9 тис.грн.

Розглядаючи бюджет розвитку міста на 2016 рік необхідно зауважити, що протягом року до нього постійно вносились зміни. Так, у грудні 2015 року рішенням про міський бюджет на 2016 рік було затверджено видатки бюджету розвитку у сумі 512 тис. грн., а вже у грудні 2016 року бюджет розвитку становить 6,7 млн. грн.

Такі перспективи чекають і бюджет розвитку 2017 року. Але у міської влади, ще є шанс розставити правильно пріоритети розвитку для населеного пункту.



На початку бюджетного року видатки бюджету розвитку на 2017 рік становили 2,655 млн. грн., а після розподілу вільного залишку коштів витрати бюджету розвитку збільшились до 9,7 млн. грн. Видатки бюджету розвитку за головними розпорядниками коштів на 2017 рік розділено наступним чином:

1) управління ЖКГ – 7641,6 тис. грн.;

2) відділ освіти – 1493,7 тис. грн.;

3) відділ культури і туризму -7,5 тис. грн.;

4) виконавчий комітет міської ради – 250,0 тис. грн.;

5) фінансове управління – 294,7 тис. грн.

Бюджетом розвитку міста передбачено наступні видатки:

- придбання комп'ютерної техніки центру соціальної служби для сім"ї дітей та молоді -13 тис.грн.;
- виконання програми "Правопорядок" - 230,0 тис.грн. (придбання системи відеоспостереження та палатки для підрозділів територіальної оборони;
- придбання звукопідсилюючої та записуючої апаратури для Лебединської редакції міськрайонного радіомовлення "Світанок" - 7 тис.грн.;
- придбання кухонної техніки для ЗОШ №3 - 18,0 тис.грн.;
- проведення капітального ремонту даху ЗОШ №7 - 1200,0 тис.грн.;
- проведення робіт з реконструкції будівлі роздягалень на міському стадіоні «Авангард» - 109 тис.грн.;
- придбання апарату для осушення повітря художньому музею ім. Б.К.Руднєва – 7,5 тис.грн.;
- встановлення дитячих майданчиків – 70 тис.грн.;
- капітальний ремонт доріг – 2420, 4 тис.грн.;
- придбання комунальної техніки (телескопічного навантажувача – 1200 тис. грн., дорожної машини з піскорозкидальним обладнанням, снігоочисним відвалом та щіткою – 2050,0 тис.грн., два соціальних автобуса - для перевезення пільгової категорії населення – 227,4 тис.грн.).

Необхідно відзначити позитивну тенденцію у діалозі міської влади та громадським середовищем. Влада аналізує більшість пропозицій громадськість експертів, робить відповідні висновки та прислуховуються до їх позиції при прийнятті управлінських рішень.

У 2016 році частина житлових будинків по вул. Сумській були приєднанні до побудованого каналізаційного колектору. Наявність каналізації не лише значно покращило побутові умови мешканців, а дає й екологічний ефект. Оскільки стічні води будинків не потрапляють в річку Вільшанку. Найбільш серйозними проблемами для системи водовідведення є зношене обладнання на каналізаційних очисних спорудах та неповна завантаженість щодо пропускної спроможності каналізаційних очисних споруд при очищенні стоків. На сьогоднішній день очисні споруди потребують реконструкції, яка дасть можливість забезпечити більш ефективну та надійну експлуатацію очисних споруд.

Місцева влада прислухалась до думки громадських експертів та визначала одним із пріоритетних напрямків розвитку інфраструктури міста - модернізація та розвиток централізованих систем водопостачання, водовідведення.

Вже на початку року бюджетом розвитку було передбачено видатки на виготовлення проектної документації на реконструкцію каналізаційних мереж по пр. Верстатників м. Лебедин - 378,0 тис. грн. За ініціативою громадськості у бюджеті розвитку з'явилась стаття витрат га виконання проектних робіт на об'єкт капітального будівництва «Будівництво глибоководної свердловини в м. Лебедин» - 10 тис.грн.

Не залишалась осторонь місцевої влади пропозиція експертного середовища щодо необхідності оновлення та розробки містобудівної документації міста Лебедин. Бюджетом розвитку на 2017 рік передбачено кошти на:

- розробку плану зонування територій м.Лебедина -191,0 тис.грн.;
- внесення змін до Генерального плану забудови міста Лебедина на 2010-2030 роки - 25,3 тис.грн;
- коригування науково – проектної документації "Історико – архітектурний опорний план з визначенням меж історичних ареалів м. Лебедина" - 28,0 тис.грн.;
- проведення експертизи проектно – вишукувальної документації по внесенню змін до Генерального плану забудови міста - 20,0 тис.грн.

В той же час залишається відкритим питання впровадження заходів енергоефективності та енергозбереження у бюджетних установах. Як зазначалось експертами раніше дане питання залишається актуальним після фактичного зменшення обсягу освітньої субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на оплату комунальних послуг та енергоносіїв у навчальних закладах міста.

Висновок

Ця збірка – результат першої спроби аналізу місцевих бюджетів Сумщини незалежними аналітиками. Не фінансистами, не депутатами, не працівниками апарату міської ради.

Очевидно, що громадськість не може повною мірою впливати на формування бюджету розвитку, адже тоді громадські організації підмінять собою партії. Однак діалог громадськості і політичної влади потрібен в першу чергу для того, щоб мер і депутати міської ради не втрачали зв'язок із активними групами виборців.

Ми маємо успішні приклади, коли влада прислухалася до пропозицій громадськості:

- будівництво скейт-парку в Сумах;
- будівництво дитячого садочку в 12 мікрорайоні м. Суми;
- будівництво глибоководної свердловини в Лебедині;
- заходи з енергозбреження дитячних садків в Шостці;
- збільшення надходжень бюджету м. Глухів за рахунок проведення оновлення нормативної оцінки земель громади та інші.

Але здобутки не визначаються лише кількістю врахованих пропозицій. Адже найголовніший результат нашої роботи – це «бюджет доступною мовою». І він є корисним не тільки для виборців, а я для місцевих політиків. Жителі міста мають розуміти, що дороги, дахи і тротуари будує не мер, а приватні фірми за кошти самих же жителів. Починає працювати формула: більше бюджетної грамотності = менше патерналізму = більше громадянської відповідальності. І ця формула вигідна всім. Політикам доведеться менше брехати, щоб бути обраними, а виборцям – бути більш озброєними знаннями і розсудливими.

Головне наважитися робити кроки на зустріч один одному, довіряти один одному і поглиблювати знання в бюджетній сфері.